

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.028.02.2020

Pani
Anna Hetman
Prezydent Miasta Jastrzębie-Zdrój
Aleja Józefa Piłsudskiego 60
44-335 Jastrzębie-Zdrój

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienne zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.040.2021
Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 29 kwietnia 2021 r.

P/20/081 Realizacja programów rewitalizacji i ich efekty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta w Jastrzębiu-Zdroju ¹ , Aleja Józefa Piłsudskiego 60, 44-335 Jastrzębie-Zdrój.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Hetman, Prezydent Miasta Jastrzębie-Zdrój od 30 listopada 2014 r. ² (akta kontroli str. 3-4)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja procesu rewitalizacji. 2. Efekty prowadzonej rewitalizacji.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2020 (III kwartał) z uwzględnieniem zdarzeń wcześniejszych i późniejszych, o ile miały wpływ na działalność jednostki w kontrolowanym zakresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Stanisław Tarnowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/288/2020 z 16 października 2020 r. Anna Loppe, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/309/2020 z 17 listopada 2020 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Prezydent.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto Jastrzębie-Zdrój⁵ prawidłowo wdrażało przyjęty do realizacji uchwałą⁶ Rady Miasta⁷ „Lokalny Program Rewitalizacji Jastrzębia-Zdroju do 2020 r.” Wynikiem przeprowadzonych konsultacji społecznych, w których brały udział różne grupy interesariuszy, była realizacja licznych projektów, zarówno w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji Jastrzębia-Zdroju do 2020 r.”⁸, jak też poza jego ramami, w sferze społecznej, przestrzennej i gospodarczej. Reagując na zgłaszane przez interesariuszy potrzeby dokonano pięciokrotnej aktualizacji Programu. Działania podejmowane przez Gminę w związku z wdrażaniem LPR prowadziły do realizacji zaplanowanych w nim zadań. Z 68 projektów ujętych w LPR zakończono 32 projekty podstawowe i trzy dodatkowe, a 19 projektów było w trakcie realizacji (Gmina zrealizowała 29 projektów podstawowych i trzy dodatkowe, a 12 projektów było w trakcie realizacji). Do końca III kwartału 2020 r. na realizację projektów rewitalizacyjnych wyszczególnionych w PR⁹ wydatkowano ogółem 99.580,6 tys. zł (47,6% szacowanych w LPR kosztów), w tym 98.878,0 tys. zł na projekty podstawowe i 702,6 tys. zł na projekty dodatkowe. NIK pozytywnie ocenia prowadzenie przez Urząd postępowań o udzielenie zamówień publicznych oraz planowanie i ewidencjonowanie dokonywanych wydatków na przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Mimo, iż zgodnie z wymogami Programu opracowano okresowy Raport z monitoringu LPR, to określony w Programie system monitoringu i ewaluacji nie pozwalał na dokonanie oceny stopnia zachodzących zmian na obszarze rewitalizacji. Przyczyną tego był brak określenia dla 50 projektów docelowych wielkości wskaźników rezultatu istotnych dla oceny realizacji projektów w LPR.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Realizacja procesu rewitalizacji

Opis stanu faktycznego

1.1 LPR stanowi aktualizację „Lokalnego Programu Rewitalizacji Jastrzębia-Zdroju na lata 2008-2015”¹¹ i został uchwalony na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹². Dokument został opracowany we współpracy m.in. z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Miejską Biblioteką Publiczną, Miejskim Ośrodkiem Kultury, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym Nr 2. Podstawą dla opracowania LPR były *Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*¹³ oraz ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji¹⁴ w zakresie metodologii wytyczenia obszaru rewitalizacji (nie więcej niż 20%

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Miasto lub Gmina.

⁶ Nr IV.18.2017 z 23 lutego 2017 r.

⁷ Dalej: RM.

⁸ Dalej: LPR lub Program.

⁹ Termin zakończenia projektów w ramach LPR określono na koniec 2023 r.

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ LPR był pięciokrotnie aktualizowany uchwałami RM: nr XII.78.2017 z 25 maja 2017 r., nr XXIII.210.2017 z 19 grudnia 2017 r., nr II.15.2018 z 25 stycznia 2018 r., nr IX.61.2019 r. z 18 czerwca 2019 r., nr III.42.2020 z 26 marca 2020 r.

¹² Dz. U. z 2020 poz. 713, ze zm. – dalej: ustawa o samorządzie.

¹³ MR/H 2014-2020/20(2)08/2016 z 2 sierpnia 2016 r. – dalej: Wytyczne MliR.

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 802 ze zm. – dalej: ustawa o rewitalizacji.

powierzchni Gminy i nie więcej niż 30% jej populacji). Obszar rewitalizacji obejmował osiedla: 1000-lecia Szeroka, Zofiówka z wyłączeniem części ulic, Przyjaźń z wyłączeniem części ulic, Jastrzębie Górne i Dolne z wyłączeniem części ulic, Gwarków, Zdrój i sołectwa Szeroka, ul. Gagarina (108, 110, 112, 116). Wybrano obszary o zabudowie wielorodzinnej, gdzie koncentracja negatywnych zjawisk społecznych była największa. Specyfiką Miasta jest fakt, że największym pracodawcą jest Jastrzębska Spółka Węglowa SA (największy w Unii Europejskiej producent węgla koksującego), której pracownicy przechodzą w stosunkowo młodym wieku na emeryturę.

Zgodnie z zapisami LPR, zapewnieniem prawidłowej realizacji działań wskazanych w LPR jest zadaniem Zespołu Zadaniowego ds. LPR, w skład którego Prezydent powołała naczelników wybranych wydziałów Urzędu¹⁵, a także przedstawicieli funkcjonujących na terenie Miasta rad społecznych: Rady Działalności Pożytku Publicznego¹⁶, Jastrzębskiej Rady Biznesu przy Prezydencie Miasta Jastrzębie-Zdrój¹⁷; Jastrzębskiej Rady Kultury, Rady Sportu¹⁸ i Młodzieżowej Rady Miasta¹⁹.

W LPR wskazano także zadania tzw. wydziału merytorycznego Urzędu, zajmującego się tworzeniem, realizacją oraz monitoringiem LPR, takie jak:

- przyjmowanie i weryfikacja wniosków od podmiotów zgłaszających udział w LPR oraz planowanie kolejnych działań w ramach Programu,
- monitorowanie realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w Programu,
- weryfikacja założeń LPR i jego ewentualna aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań,
- prowadzenie działań informacyjnych, konsultacji społecznych i publikacja informacji na temat realizacji LPR,
- koordynacja prac instytucji i grup zaangażowanych we wdrażanie Programu.

Zgodnie z zapisami LPR, wydział merytoryczny będzie składał Prezydentowi Miasta zbiorcze sprawozdania z jego realizacji wraz z ewentualnymi wnioskami o jego aktualizację. Na tej podstawie Prezydent Miasta będzie przedstawiał Radzie Miasta informacje o stopniu realizacji LPR, a w przypadku konieczności jego aktualizacji będą one uchwalane uchwałami Rady Miasta i zgłaszane do Urzędu Marszałkowskiego. Zatwierdzone dokumenty i sprawozdania powinny być umieszczane na stronie internetowej Urzędu.

(akta kontroli tom I str. 39-44, 384-651)

Realizowany w Gminie proces wdrażania odpowiadał rozwiązaniom ujętym w założeniach LPR. Wydziałem merytorycznym odpowiedzialnym w Urzędzie za tworzenie, realizację oraz monitoring LPR był Wydział Funduszy Pomocowych²⁰. Do zadań przypisanych formalnie pracownikom wydziału FP zajmującym się sprawami LPR należało m.in. gromadzenie sprawozdań (raportów monitoringowych) przygotowywanych przez poszczególnych beneficjentów projektów, a także zgłaszanie Prezydentowi konieczności aktualizacji dokumentu. Na podstawie

¹⁵ Wydziału Kultury, Sportu i Turystyki (KST), Wydziału Dialogu Społecznego (DS.), Wydziału Edukacji (ED) i Wydziału Strategii, Rozwoju i Obsługi Inwestora (SO).

¹⁶ Powołana zarządzeniem Nr Or-IV.0050.682.2015 Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 7 grudnia 2015 r. w sprawie utworzenia Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Jastrzębie-Zdrój.

¹⁷ Powołana zarządzeniem nr Or-IV.0050.441.2015 Prezydenta Miasta Jastrzębia-Zdroju z dnia 07.09.2015 r. w sprawie powołania Jastrzębskiej Rady Biznesu przy Prezydencie Miasta Jastrzębie-Zdrój.

¹⁸ Powołana zarządzeniem nr Or-IV.0050.192.2015 Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 06 maja 2015 r. w sprawie powołania, ustalenia zasad powoływania członków oraz regulaminu działania Rady Sportu Miasta Jastrzębie-Zdrój.

¹⁹ Powołana Uchwałą Nr XVIII.165.2011 Rady Miasta Jastrzębie-Zdrój z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie zatwierdzenia Statutu Młodzieżowej Rady Miasta.

²⁰ Dalej: Wydział FP.

otrzymywanych danych Prezydent Miasta przedstawiał Radzie Miasta informację o stanie realizacji LPR.

(akta kontroli tom. I str. 627-628, 660)

W Gminie nie został powołany Komitet Rewitalizacyjny. Prezydent stwierdziła, że w związku z faktem, iż LPR powstał w oparciu o *Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, nie istniała konieczność powołania Komitetu Rewitalizacyjnego.

(akta kontroli str. tom. I str. 5, 11, 660)

Osoby uczestniczące w procesie opracowywania, wdrażania i monitorowania LPR miały odpowiednie przygotowanie merytoryczne w zakresie realizacji projektów wchodzących w zakres LPR, w tym z wykorzystaniem środków pomocowych. Posiadały wykształcenie wyższe w zakresie: finansów i bankowości, ochrony środowiska, administracji i zarządzania zasobami ludzkimi. Pracownicy ci uczestniczyli w kilkudziesięciu szkoleniach i spotkaniach poświęconych problemom rewitalizacji (organizowanych przez Urząd i instytucje zewnętrzne), takich jak:

- Warsztaty pt. *Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji z wykorzystaniem siatki grid - nowe podejście do oceny zjawisk w obszarach objętych rewitalizacją* - zorganizowane przez Śląski Związek Gmin i Powiatów w Katowicach w dniu 2 października 2014 r.;
- Seminarium pt. *Społeczny aspekt rewitalizacji na przykładzie Polityki Społecznej dla Miasta Łodzi 2020+ - Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* zorganizowane przez Śląski Związek Gmin i Powiatów w dniu 24 kwietnia 2015 r.;
- Spotkanie informacyjne pt. *Zasady realizacji procesu rewitalizacji w nawiązaniu do Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* zorganizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach w dniu 2 października 2015 r.;
- *Wizyta studyjna w Centrum Nauki i Sztuki Stara Kopalnia w Wałbrzychu jako przykład rewitalizacji największej wałbrzyskiej kopalni – wydarzenie zostało zorganizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego oraz wspólny Sekretariat w Ołomuńcu w terminie 04-05 października 2016 r.;*
- Spotkanie edukacyjne w ramach projektu pt. *Śląskie programy rewitalizacji - wsparcie dla gmin* zorganizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego w dniu 5 października 2016 r. w Rybniku;
- Kurs pt. *Zintegrowana rewitalizacja miast* zorganizowany przez Śląski Związek Gmin i Powiatów w okresie od czerwca 2016 r. do czerwca 2017 r.;
- Szkolenie pt. *Rewitalizacja, w tym problematyka Programów Rewitalizacji* zorganizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w dniu 8 czerwca 2017 r.;
- Szkolenie pt. *Metody i narzędzia wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji i Specjalnej Strefy Rewitalizacji na potrzeby przygotowania GPR - ów* organizowane przez Śląski Związek Gmin i Powiatów w dniach 10-11 grudnia 2018 r.;
- Szkolenie pt. *RODO w rewitalizacji. Jak zorganizować proces pozyskania, przetwarzania i udostępniania danych niezbędnych do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji oraz jego monitoringu i ewaluacji* organizowane przez Śląski Związek Gmin i Powiatów w dniu 10 września 2019 r.

(akta kontroli tom I str. 45-105)

1.2 W LPR ustalono m.in. zasady wdrażania i monitoringu, w którym założono udział wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji, w tym mieszkańców, rad

społecznych reprezentujących różne środowiska, organizacji społecznych i podmiotów gospodarczych. Zapisano tam, że wdrażanie LPR powinno się odbywać poprzez realizację konkretnych projektów, dla których powinny zostać określone cele i rezultaty, a dla ich sprawnego przeprowadzenia podkreślono potrzebę stworzenia wokół LPR korzystnego klimatu, co będzie możliwe poprzez włączenie do ich opracowania i realizacji wszystkich stron rewitalizacji, w tym przede wszystkim instytucji reprezentujących różne grupy interesariuszy. Etapami monitorowania realizacji LPR miały być m.in. ocena porównawcza wyników jego realizacji z założeniami, ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami, a także analiza przyczyn tych odchyleń, gdzie, jako podmiot realizujący, wskazano Zespół Zadaniowy ds. LPR, w którego skład wchodził także reprezentanci działających na terenie Miasta rad społecznych.

(akta kontroli str. tom I str. 627-628)

Proces opracowywania LPR oparty był, zgodnie z zapisami LPR, o diagnozę problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, opracowaną we współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych²¹ oraz z zaangażowaniem organizacji społecznych, kulturalnych i podmiotów gospodarczych działających na tych obszarach. Zapewniono uwzględnienie potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, nie tylko na etapie identyfikacji obszarów zdegradowanych, ale również na etapie, wdrażania i monitorowania skuteczności realizowanych projektów. Udział różnych grup interesariuszy przejawiał się m.in. poprzez realizację przez nich, lub przy ich współudziale, projektów rewitalizacyjnych. W trakcie realizacji LPR przyjęto pięć jego aktualizacji, uwzględniających przede wszystkim uzupełnienie listy projektów zgłaszanych przez różne podmioty (w tym Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 2, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ORTHOGON czy JSW Szkolenia i Górnictwo).

Zgodnie z informacją I Zastępcy Prezydenta, naczelnicy wydziałów Urzędu, będący członkami Zespołu Zadaniowego ds. LPR, podejmowali problematykę rewitalizacyjną podczas działań związanych z nadzorem nad poszczególnymi radami społecznymi (Rada Działalności Pożytku Publicznego, Jastrzębska Rada Biznesu, Jastrzębska Rada Kultury, Rada Sportu, Młodzieżowa Rada Miasta). Monitorowanie realizacji poszczególnych projektów wchodzących w skład LPR było m.in. tematem posiedzeń zarządów osiedli mieszkaniowych z terenu Miasta, często z udziałem przedstawicieli Urzędu, czego dowodem są będące w posiadaniu Urzędu protokoły. Niektóre projekty były realizowane we współpracy z mieszkańcami tych osiedli, przykładowo projekty: „Wydarzenia kulturalne i sportowe” skierowane do mieszkańców osiedla Zofiówka, Gwarków, 1000-lecia, Przyjaźń, osiedli Jastrzębie Górne i Dolne. Część projektów realizowanych w ramach LPR była odpowiedzią na problemy zgłaszane przez dyrektorów placówek edukacyjnych oraz rodziców dzieci uczęszczających do danej szkoły. Przykładowo, w przypadku *SP 18, Dyrektor, rodzice jak również* Zarząd Osiedla 1000-lecia domagali się na spotkaniach z przedstawicielami Miasta podjęcia działań na rzecz poprawy komfortu nauki dzieci – były popękane ściany, zniszczone posadzki, pęknięty dach, co wiązało się z zalewaniem szkoły. W związku z tym Miasto przygotowało dokumentację audytową i techniczną, projekt otrzymał dofinansowanie i został zrealizowany. Podobnie było z termomodernizacją SP 1 i PP7, także zrealizowaną w ramach LPR. Dyrektor oraz rodzice zgłaszali Miastu problem niskiej temperatury w szkole, marznięcia dzieci, z uwagi na stare okna, niedocieplone ściany, kotłownię węglową. Rezultatami dodatkowymi realizacji tych projektów była także ochrona środowiska, poprzez zabudowę w ramach termomodernizacji ekologicznych źródeł energii

²¹ W LPR zdefiniowano obszar rewitalizacji na podstawie analiz wskaźników określających problemy społeczne, gospodarcze i przestrzenne.

(paneli fotowoltaicznych). Szczegóły dotyczące partycypacji obcych podmiotów realizujących projekty rewitalizacyjne w monitorowaniu LPR przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w obszarze II.

(akta kontroli tom I str. 506-651, 661, tom III str. 513-543)

W toku prac nad LPR przeprowadzono konsultacje społeczne. Poinformowano pisemnie szerokie grono interesariuszy o przeprowadzanych konsultacjach i ich formach. Konsultacje społeczne realizowane były na różnych etapach prac nad LPR.

Umieszczona na stronie internetowej Urzędu w trakcie wdrażania LPR platforma konsultacji społecznych, zawierała informacje dotyczące procesu ankietyzacji, a także wytyczonego na terenie miasta obszaru wsparcia. Istotną częścią strony były moduły wykorzystywane na etapie ankietyzacji – „Jakie problemy widzimy w mieście”, a także „Zgłoś swój projekt” oraz zapytania dotyczące zasadności realizowanych w ramach LPR projektów. Do Urzędu spłynęły liczne ankiety i propozycje projektów w formie wstępnej karty projektu. Dostarczane były one zarówno drogą elektroniczną, jak też w formie papierowej, wrzucane do wystawionej w holu Urzędu urny. W raportach z konsultacji na temat zasadności realizacji poszczególnych projektów otrzymywano czasem ponad 100 odpowiedzi, z najczęściej pozytywnymi uwagami.

(akta kontroli tom I str. 666, tom III str. 362-479, 521-579)

Według informacji I Zastępcy Prezydenta, odpowiedzi na zgłoszone w trakcie konsultacji potrzeby są realizacje przedsięwzięć nie ujętych w LPR, ponieważ: były poza obszarem rewitalizacji lub Miasto nie było właścicielem objętego propozycją obszaru czy budynku. Realizacja tych przedsięwzięć wynikała czasem z faktu, że były one wpisane wcześniej do budżetu Miasta. Dotyczyło to takich projektów jak: powołanie do życia Klubu Seniora, rewitalizacja dużego zielonego obszaru dla rekreacyjnego spędzania czasu – rewitalizacja Ośrodka Wypoczynku Niedzielnego, rewitalizacja budynku Starego Sądu w dzielnicy Zdrój, tworzenie plenerowych siłowni na osiedlach, stworzenie skate parku, udzielanie dotacji na wymianę kotłów w ramach projektu „Gmina z dobrą energią”, dostosowywanie oferty edukacyjnej szkół do potrzeb lokalnego rynku pracy dzięki realizacji projektów edukacyjnych w zakresie kursów specjalizacyjnych dla uczniów i nauczycieli, zajęć rozwijających potrzebne kompetencje na rynku pracy, staży u pracodawców, wyposażenia pracowni zawodowych oraz laboratoriów szkolnych w nowoczesne sprzęty dydaktyczne, prowadzenie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia zarówno przez PUP jak i OPS, budowa Inhalatorium solankowego oraz łożni solankowej ogólnodostępnych dla mieszkańców, rewitalizację obszarów pod wybiegi dla psów i kotów, montaż progów spowalniających i modernizacja ulic, nawierzchni, chodników.

Przeprowadzone w dniach 19 listopada oraz 1 grudnia 2020 r. oględziny wraz z analizą przedłożonej dokumentacji potwierdziły realizację wymienionych wyżej projektów.

(akta kontroli tom I str. 20-21, 661, tom II str. 78-109, tom II str. 110-154)

Gmina zapewniła aktywny udział interesariuszy przy wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji LPR. W wyniku przeprowadzonych w trakcie wdrażania LPR konsultacji społecznych zgłoszono do LPR nowe projekty przez różne grupy interesariuszy (w tym zlokalizowane na rewitalizowanym obszarze podmioty prywatne, zarządy osiedli mieszkaniowych, dyrektorów placówek edukacyjnych), które po aktualizacji LPR zostały zrealizowane lub są w trakcie realizacji. Partycypacja interesariuszy miała formę także bardziej zaawansowaną. Realizowane projekty były na bieżąco monitorowane przez ich beneficjentów, co znajdowało potwierdzenie m.in.

w pisemnych sprawozdaniach z zebrań zarządów osiedli mieszkaniowych zlokalizowanych na rewitalizowanym obszarze, w których m.in. proponowano w uczestniczącym w nich przedstawicielom Urzędu lokalizacje planowanych przedsięwzięć i omawiano przebieg ich realizacji. Na sesjach oraz na posiedzeniach poszczególnych komisji Rady Miejskiej omawiano raport z monitoringu LPR a także zgłaszano potrzeby realizacji kolejnych wniosków. Poszczególni interesariusze przesyłali do Urzędu także karty monitoringowe służące do monitorowania realizowanych w ramach LPR projektów. Potwierdzeniem partycypacji poszczególnych podmiotów w realizacji LPR była także korespondencja, w tym e-mailowa oraz notatki służbowe z kontaktów telefonicznych pracowników Wydziału FP.

(akta kontroli tom I str. 666, tom II str. 491-551, tom III str. 40-126, 513-578)

1.3 Do LPR zgłoszone zostało 68 projektów (64 podstawowe i 4 dodatkowe), których głównymi realizatorami były: Urząd – 33, Ośrodek Pomocy Społecznej – 3, Miejska Biblioteka Publiczna – 3, Powiatowy Urząd Pracy – 4, Miejski Ośrodek Kultury – 8, Miejski Zarząd Nieruchomości – 1, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 2 – 8, inwestorzy prywatni – 6, stowarzyszenia – 2. Na liście podstawowych projektów rewitalizacyjnych ujęto 64 projekty (w tym 26 projektów ze sfery społecznej, 20 ze sfery społeczno-przestrzennej, 10 ze sfery społeczno-gospodarczej, 6 ze strony przestrzennej, 1 ze sfery gospodarczo-przestrzennej i 1 ze sfery społeczno-gospodarczo-przestrzennej). Na liście dodatkowych projektów rewitalizacyjnych ujęto 4 projekty (w tym 2 ze sfery przestrzennej, 1 ze sfery społeczno-przestrzennej i 1 ze sfery gospodarczo-przestrzennej). Dla większości projektów (51) określono ich okres realizacji szacunkowy koszt oraz strukturę jego finansowania (fundusze strukturalne, budżet państwa, budżet Miasta i środki podmiotów prywatnych). Dla 17 projektów nie podano konkretnego terminu realizacji. Przykładowo, dla projektu *Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych w ramach działania 7.3.2*, zapisano w kolumnie okres realizacji: *Z uwagi na charakter i założenia LPR, termin realizacji uzależniony jest od pozostałych działań*, dla projektu *Wydarzenia kulturalne skierowane do mieszkańców Osiedla Przyjaźń* – zapisano *Wydarzenia będą odbywały się cyklicznie*, dla kolejnego projektu napisano – *do ustalenia*.

Łącznie w LPR przewidywano koszt realizacji 68 projektów na kwotę ok. 209.131,5 tys. zł, w tym dofinansowanie w wysokości: fundusze strukturalne – ok. 102.691,6 tys. zł, budżet państwa – ok. 2.710,0 tys. zł, budżet Miasta – ok. 84.639,9 tys. zł i środki podmiotów prywatnych – 1.845,3 tys. zł., co wynosiło łącznie 191.886,8 tys. zł. Dla niektórych projektów, pomimo szacunkowego określenia kosztów ich realizacji, nie wyspecyfikowano źródeł finansowania – zapisano: *do ustalenia*. Zastępca Prezydenta powyższy fakt wyjaśnił tym, że na etapie tworzenia LPR, dla siedmiu projektów²² Urząd nie posiadał wiedzy o możliwym poziomie ich dofinansowania z funduszu strukturalnych, dlatego w LPR nie wpisano w tych przypadkach konkretnych kwot.

(akta kontroli tom I str. 530-620, 662, tom III str. 11, 16-17)

Do 30 września 2020 r. zrealizowano w pełni 35 projektów (32 z listy projektów podstawowych na kwotę 36.124,9 tys. zł oraz trzy z listy projektów dodatkowych na kwotę 702,6 tys. zł - łącznie 17,6 % szacowanych w LPR kosztów). W trakcie

²² Dotyczyło to projektów: „Zintensyfikowanie współpracy transgranicznej straży miejskich w Karwinie i Jastrzębiu-Zdroju”, „Postindustrialne dziedzictwo pogranicza”, „Żelazny szlak rowerowy”, „V polsko-czeskie spotkania branżowe”, „Kariera i kompetencje – zwiększenie doposażenia systemu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy w oparciu o sieć K2 w Subregionie Zachodnim Województwa Śląskiego”, „Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju” i „Przewaga dzięki praktycznym umiejętnościom szkół zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju”.

realizacji było 19 projektów. Nie rozpoczęto realizacji 13 projektów – realizacja 9 z nich została przesunięta na lata następne (do 2023 r.) w tym 8 projektów było na etapie poszukiwania źródeł finansowania. Z realizacji 4 projektów zrezygnowali prywatni wnioskodawcy, ponieważ projekty te nie otrzymały dofinansowania. Stanowiło to łącznie 67 projekty (63 podstawowe i cztery dodatkowe). Różnicę jednego projektu w stosunku do liczby projektów ujętych w LPR, I Zastępca Prezydenta wyjaśnił tym, że w tym przypadku, projekty miały „zdublowane” zakresy i realizowany jest jeden z nich²³.

Do końca III kwartału 2020 r. na realizację projektów rewitalizacyjnych wyszczególnionych w LPR wydankowano ogółem 99.580,6 tys. zł (47,6% szacowanych w LPR kosztów), w tym 98.878,0 tys. zł na projekty podstawowe i 702,6 tys. zł na projekty dodatkowe.

I Zastępca Prezydenta stwierdził, że zmiany nazw projektów oraz różnice w kwotach pomiędzy wpisanymi w 2017 r. w LPR a rzeczywistą realizacją wynikają z faktu, że na etapie wpisywania projektów do LPR nie były wykonywane ostateczne kosztorysy inwestorskie, kwoty były szacunkowe, jak również konkursy na dofinansowanie projektów, które były ogłaszane w terminach późniejszych określały dopiero możliwe wydatki kwalifikowane, dlatego też pierwotne projekty w LPR mogły mieć zmodyfikowany zakres, tytuł, czy koszty.

(akta kontroli str. tom I str. 109-166, 652-662)

Projekty wpisane do LPR, dla których wnioskodawcą było Miasto Jastrzębie-Zdrój²⁴, miały zabezpieczenie w Wieloletniej Prognozie Finansowej²⁵ i uchwałach budżetowych na etapie przed rozpoczęciem realizacji projektów. Według informacji I Zastępcy Prezydenta, projekty zgłaszane przez inne jednostki niż Miasto uzależniały realizację wpisanych do LPR działań głównie od uzyskania środków zewnętrznych (dofinansowania UE). Projekty, w których Miasto pełni funkcję partnera projektu – miały zabezpieczenie w WPF tylko dla części zadań Miasta lub jego wkładu własnego.

(akta kontroli str. tom I str. 662, tom III str. 250-361)

W LPR przyjęto, że realizacja projektów ma charakter „indykacyjny”, tzn. że dopuszczalne są modyfikacje dotyczące zakresu, wartości jak też terminów, a realizacja poszczególnych zadań będzie uzależniona od bieżących możliwości finansowych podmiotów i instytucji odpowiedzialnych za ich wdrażanie.

Według stanu na 30 września 2020 r. z 67 projektów²⁶ (63 podstawowe i 4 dodatkowe) 35 projektów (48,4%) zakończono, z tego 22 projekty w terminie określonym w LPR, a dla pozostałych projektów nie określono terminu ich zakończenia. Termin zakończenia realizacji 22 projektów (33,3% wszystkich projektów w LPR) został przesunięty w czasie w stosunku do harmonogramu określonego w LPR, lub poza rok 2020 – przy braku takiego terminu. Rozpoczęcie realizacji 9 projektów (13,4%) przesunięto na lata 2021-2023, natomiast w przypadku 4 projektów (6%) odstąpiono od ich realizacji z powodu niezyskania dofinansowania.

(akta kontroli tom I str. 109-156, 612, 662)

W LPR ujęto 16 projektów, które były realizowane przez inne niż Gmina podmioty. Dotyczyły to następujących projektów:

²³ Są to projekty: „Rewitalizacja budynku na potrzeby utworzenia miejsca aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców z terenów rewitalizacyjnych” oraz „Zagospodarowanie na cele kulturalno-edukacyjne obiektu „Łazienki III” w Jastrzębiu-Zdroju”.

²⁴ Badanie przeprowadzono na próbie sześciu projektów.

²⁵ Dalej: WPF.

²⁶ Powyższa liczba projektów uwzględnia ubytek jednego z dwóch projektów, których zakresy dwóch projektów zostały „zdublowane”.

- Studio Projektowe ARCHITEKT zgłosiło projekt pn. „Rewitalizacja zabytkowego budynku Willi Antonina przy ulicy Zdrojowej w Jastrzębiu-Zdroju” – realizację projektu przesunięto o dwa lata do 2022 r. z powodu pandemii. Według stanu na dzień 30 września 2020 r. zaangażowano środki własne firmy w wysokości 30,0 tys. zł z szacowanych kosztów w LPR w wysokości 1.005,0 tys. zł;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu -Zdroju zgłosił projekty pn.:
 - „Poprawa jakości i dostępności do świadczeń ochrony zdrowia z zakresu ambulatoryjnej specjalistycznej i podstawowej opieki zdrowotnej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju” (poprzedni tytuł: Czym zaskoczyć świadczeniobiorcę czyli niestandardowo w Poradniach Specjalistycznych Przychodniach, Podstawowej Opiece Zdrowotnej, Pracowniach diagnostycznych i zabiegowych w Sz. Z. Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju) – według stanu na dzień 17 listopada 2020 r. zakres rzeczowy projektu został zakończony 13 listopada i trwało rozliczenie Projektu. Planowany termin zakończenia robót to koniec 2020 r. Z szacowanego w LPR kosztu 2.000,0 tys. zł do 17 listopada 2020 r. koszty kwalifikowane projektu wyniosły 11.882,6 tys. zł, w tym środki UE – 9.389,4 tys. zł, dotacja celowa Wojewody Śląskiego – 1.316,8 tys. zł i środki własne szpitala – 1.176,4 tys. zł. – różnicę wyjaśniono uaktualnieniem kwoty w wyniku przeprowadzonych przetargów.
 - „Przebudowa, doposażenie Oddziału Urazowo-Ortopedycznego oraz Zakładu Diagnostyki Obrazowej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju dla osób przewlekle chorych i starszych oraz diagnostyki, leczenia i profilaktyki chorób układu ruchu” (poprzedni tytuł: Oddział Urazowo-Ortopedyczny, Oddział Neurochirurgii, Zakład Diagnostyki Obrazowej – usługi ponadstandardowe jako wzmocnienie świadczeń realizowanych w ramach umowy z NFZ) – projekt zakończono w założonym w LPR terminie. Wartość projektu wyniosła 9.367,6 tys. zł (wartość szacunkowa w LPR – 1.500,0 tys. zł). Różnicę wyjaśniono uaktualnieniem kwoty w wyniku przeprowadzonych przetargów.
 - „Poprawa jakości i dostępności do świadczeń ochrony zdrowia ukierunkowanych na opiekę nad matką i dzieckiem w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju” (poprzedni tytuł: Dotrzymaj im kroku czyli Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju dla Matki i Dziecka dla Rodziny) – z przyczyn epidemiologicznych wydłużono termin realizacji do 31 grudnia 2022 r. Według stanu na dzień 17 listopada 2020 r. wykonano dokumentację techniczną za kwotę 10,7 tys. zł. – projekt znajdował się na liście rezerwowej do dofinansowania.
 - „Poprawa dostępu do usług opiekuńczych poprzez utworzenie miejsc w Zakładach Opieki Długoterminowej, w którym uzyskają krótkookresową całodobową opiekę osoby niesamodzielne w zastępstwie opiekunów fizycznych”. Z przyczyn epidemiologicznych zmieniono termin realizacji z 2020 r. do 31 marca 2022 r. Do 30 września 2020 r. wydatkowano 276,2 tys. zł z zaplanowanej w LPR kwoty 1.375,0 tys. zł.
 - „Zapobieganie chorobom cywilizacyjnym – daj sobie szansę” – projekt nie będzie realizowany – brak środków finansowych.
 - „Podniesienie efektywności energetycznej obiektu Szpitala przy ul. Krasickiego 21” – projekt nie uzyskał dofinansowania z RPO WSL – poszukiwane były kolejne źródła finansowania.
 - „Rewitalizacja wraz z dostosowaniem Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego, Opiekuńczo-Leczniczego, Oddziału Rehabilitacyjnego dla osób przewlekle

chorych i starszych” – projekt nierealizowany – poszukiwane były kolejne źródła finansowania po nieuzyskaniu go z RPO WSL.

- Centralne Laboratorium Pomiarowo-Badawcze Sp. z o.o. zgłosiło projekt pn. „Nowe funkcje produkcyjne i zawodowe w CLP-B” – według stanu na dzień 30 września 2020 r. projekt nie był realizowany. Wnioskodawca zrezygnował z jego realizacji – brak uzasadnienia rezygnacji.
- Stowarzyszenie Hospicjum Domowe im. Ks. Eugeniusza Dutkiewicza SAC przy parafii Św. Katarzyny w Jastrzębiu-Zdroju, zgłosiło projekt pn. „Usługi społeczne i zdrowotne dla chorych w terminalnym okresie choroby nowotworowej wraz ze wsparciem dla ich rodzin”. Projekt nie uzyskał dofinansowania i nie był realizowany w pierwotnej formie, działała jednak wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego co m.in było celem projektu, a także realizowana była opieka przez wolontariuszy.
- ORTHOGON Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zgłosiła projekt pn. „Termomodernizacja wraz z zabudową instalacji solarnej budynku przychodni zdrowia Orthogon w Jastrzębiu-Zdroju”. Projekt zrealizowano (po uzyskaniu dofinansowania) w wysokości 1.608,7 tys. zł (wartość szacowana w LPR – 1.896,6 tys. zł).
- JSW Szkolenie i Górnictwo Sp. z o.o. w Jastrzębiu-Zdroju zgłosiło projekty pn.:
 - „Aktywizacja i integracja społeczna” Nowe szanse integracji i rozwoju społeczno-zawodowego – projekt nie uzyskał dofinansowania, został przemodelowany i był realizowany za środków własnych firmy (430,0 tys. zł) w zakresie opracowania programów nauczania do umiejętności dodatkowych, z terminem realizacji do 31 marca 2021 r.
 - „Nowe szanse prowadzenia działalności gospodarczej” – projekt po przemodelowaniu według stanu na dzień 30 września 2020 r. był w ocenie w ramach procedury uzyskania dofinansowania z RPO WSL. Planowany termin realizacji – lata 2021-2022.
 - „Nowe szanse rozwoju w JSWSiG²⁷” – po przemodelowaniu realizowany po otrzymaniu dofinansowania z funduszu POWER z terminem realizacji do 30 października 2022 r.

(akta kontroli tom I str. 133-148, 663-664)

W przypadku czterech projektów, które nie otrzymały dofinansowania ze środków RPO w ramach rewitalizacji, wnioskodawcy zrezygnowali z ich realizacji. Według informacji I Zastępcy Prezydenta, były to podmioty zewnętrzne, niezależne od Miasta.

(akta kontroli tom I str. 6, 25-35, 133-1666, 663- 664, tom II 1, 7-10)

Miasto podejmowało działania mające na celu pozyskanie środków na realizację projektów rewitalizacyjnych podstawowych jak i dodatkowych zarówno poprzez aplikowanie o środki w ramach ogłaszanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego naborów wniosków do PO WSL, jak też podejmowane były działania zmierzające do pozyskania środków z innych programów, np. z funduszy przeznaczonych na współpracę Transgraniczną (Program Interreg VA Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska), Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, jak również w ramach dostępnych środków z funduszy krajowych²⁸.

²⁷ Jastrzębska Spółka Węglowa Szkolenie i Górnictwo.

²⁸ W wyniku tych działań pozyskano środki na realizację projektów w ramach LPR m.in. na: aktywizację zawodową osób bezrobotnych w różnym wieku, pobudzenie aktywności zawodowej społeczności lokalnych, zagospodarowanie na cele kulturalno-edukacyjne obiektu „Łazienki III” w Jastrzębiu-Zdroju, rewitalizację zabytkowego Parku Zdrojowego, zwiększenie efektywności energetycznej w budynkach szkolnych, wzmocnienie i podniesienie atrakcyjności oferty edukacyjnej jastrzębskich szkół, poprawę bezpieczeństwa mieszkańców miasta, podniesienie estetyki przestrzeni publicznej, aktywizację ruchową młodzieży.

Łączna wartość uzyskanego przez Miasto w okresie objętym kontrolą dofinansowania ze środków Unii Europejskiej na realizację projektów rewitalizacyjnych wyniosła ok. 56.490,3 tys. zł (ok. 55% przewidywanego w LPR dofinansowania ze środków UE w kwocie 102.691,58 tys. zł), natomiast dofinansowanie z budżetu państwa wyniosło ok. 7.122,4 tys. zł (ok. 263 % przewidywanego w LPR dofinansowania z tego źródła na kwotę 2.710,0 tys. zł). Ze środków tych do 30 września 2020 r. Gmina wydatkowała 34.429,8 tys. zł, natomiast z budżetu państwa – 4.652,1 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 109-166, 620, 664-665)

1.4 Do końca III kwartału 2020 r. Gmina wydatkowała na realizację 44 projektów rewitalizacyjnych, z 54 wyszczególnionych w LPR, ogółem 66.989.093 zł²⁹, z tego 66.286.471 zł na 29 zakończone projekty podstawowe oraz na 12 projektów będących w trakcie realizacji i 702.622 zł na 3 projekty dodatkowe. W przypadku 10 projektów (dziewięciu podstawowych i jednego dodatkowego) nie poniesiono żadnych wydatków. Gmina nie rozpoczęła realizacji 6 projektów – 3 projekty przewidziano do realizacji na lata 2021-2023, a pozostałe 3 były w trakcie poszukiwania źródeł dofinansowania.

(akta kontroli str. 109-166, 610-611, 620. 659)

Na podstawie analizy dwóch postępowań na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych³⁰ spośród 31 postępowań dotyczących realizacji projektów w ramach LPR stwierdzono, że przeprowadzono je zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych³¹.

(akta kontroli tom I str. 167-180, 204-269)

W przypadku badania trzech wybranych postępowań, których wartość nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 000 euro³² (spośród 74 postępowań dotyczących realizacji projektów w ramach LPR), tj. zamówień, do których nie stosuje się ustawy pzp stwierdzono, że przeprowadzono je zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi:

- zarządzeniem nr Or.IV.0050.602.2015 Prezydenta z 16 listopada 2015 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień, których wartość

²⁹ Z czego Urząd poprzez swoje komórki organizacyjne zrealizował wydatki w kwocie 45.430.389 zł, natomiast jednostki organizacyjne Miasta – 21.558.704 zł.

³⁰ Postępowanie IKl.271.95.2018 *Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku SP 1 wraz z rozbudową na cele PP 7 w Jastrzębiu-Zdroju oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w SP 1 w Jastrzębiu-Zdroju* o wartości szacunkowej 2.815.965,92 zł oraz postępowanie IKl.271.78.2019 *Rewitalizacja części zabytkowego Parku Zdrojowego w Jastrzębiu-Zdroju* o wartości szacunkowej 87.531.276,12 zł. Próba została dobrana w sposób celowy. Kryterium była wysoka wartość zamówień i ich realizacja w różnych latach okresu objętego kontrolą.

³¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm., dalej: ustawa pzp.

³² Postępowanie 4/2016 „Opracowanie dokumentacji projektowej budowlanej i wykonawczej dla zadania „Remont traktów komunikacyjnych, schodów i pozostałego zagospodarowania terenu zabytkowego Parku Zdrojowego w Jastrzębiu-Zdroju” o wartości szacunkowej 123 577,24 zł netto, realizowanego w ramach projektu „Rewitalizacja części zabytkowego Parku Zdrojowego w Jastrzębiu-Zdroju – na potrzeby utworzenia miejsca aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców rewitalizowanych terenów”; postępowanie 2/2017 „Opracowanie dokumentacji projektowej budowlanej i wykonawczej dla zadania „Rewitalizacja historycznych obiektów i placów w Parku Zdrojowego w Jastrzębiu-Zdroju”, o wartości szacunkowej 123 577,24 zł netto, realizowanego w ramach projektu „Rewitalizacja części zabytkowego Parku Zdrojowego w Jastrzębiu-Zdroju – na potrzeby utworzenia miejsca aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców rewitalizowanych terenów”; postępowanie 1/2018 „Pełnienie funkcji Inżyniera Projektu w ramach zadania: „Zwiększenie efektywności energetycznej oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budynku Szkoły Podstawowej nr 18 (dawny ZS nr 12) w Jastrzębiu-Zdroju wraz z przebudową i dostosowaniem budynku do aktualnych przepisów oraz częściowym zagospodarowaniem terenu” o wartości szacunkowej 129 287,13 zł netto, realizowanego w ramach projektu „Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku SP18 w Jastrzębiu-Zdroju”. Próba została dobrana w sposób celowy. Kryterium była wysoka wartość zamówień i ich realizacja w różnych latach okresu objętego kontrolą.

- przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 15 tys. euro, a nie przekracza 30 000 euro netto;
- zarządzeniem nr Or.IV.0050.773.2016 Prezydenta z 30 grudnia 2016 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień, których wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 15 tys. euro, a nie przekracza 30 000 euro netto;
 - zarządzeniem nr Or.IV.0050.173.2018 Prezydenta z 11 kwietnia 2018 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu udzielania zamówień, których wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 15 tys. euro, a nie przekracza 30 000 euro netto.

(akta kontroli tom I str. 181-203, 270-383)

Na podstawie badania próby dokumentów³³ rozliczeniowych projektów w ramach LPR dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz budżetu państwa stwierdzono, że poprzez kontrolę formalną i merytoryczną sprawdzano zgodność dokonania wydatku z umową na dofinansowanie oraz, że wydatki ujmowano we właściwych paragrafach klasyfikacji budżetowych. Do faktur dołączono załączniki je opisujące, wynikające z treści umowy o dofinansowanie.

(akta kontroli tom I str. 665, tom III str. 500- 512)

W związku z realizacją LPR w latach 2016-2020 (do 30 września) Urząd poniósł wydatek na opracowanie przez specjalistyczną firmę raportu z monitoringu LPR w kwocie 10.500,00 zł netto (12.915,00 zł brutto). Monitoringiem oraz ewaluacją projektów zawartych w LPR zajmowały się trzy osoby w Wydziale FP (inspektor, kierownik Referatu ds. Funduszy Pomocowych i naczelnik Wydziału FP). Według informacji I Zastępcy Prezydenta, jest to jedno z wielu zadań, które wykonują te osoby w ramach swoich zakresów obowiązków i nie dostają one dodatkowego wynagrodzenia za zadania związane z LPR-em. W LPR nie przewidywano kosztów zarządzania Programem.

(akta kontroli tom I str. 406-651, 665, tom III str. 1-10)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Prowadzony przez Gminę proces rewitalizacji był zgodny z założeniami przyjętymi w Programie. Spośród przewidzianych w LPR do realizacji przez Gminę 54 projektów, w całości zrealizowano 32, a kolejne 12 pozostają w trakcie realizacji. Wydatkowano na nie ogółem 66.989,1 tys. zł, z tego 66.286,5 tys. zł na projekty podstawowe i 702,6 tys. zł na projekty dodatkowe. Gmina nie rozpoczęła realizacji 6 projektów –przewidziano je do realizacji na lata 2021-2023, w tym 3 były w trakcie poszukiwania źródeł dofinansowania. Włączono w proces rewitalizacji różne grupy interesariuszy.. Urząd zapewnił prawidłową i dojrzałą partycypację interesariuszy przy wdrażaniu i monitoringu LPR. Rzetelnie planowano i ewidencjonowano wydatki, a wydatkowanie środków na przedsięwzięcia rewitalizacyjne odbywało się zgodnie z przepisami prawa oraz uregulowaniami wewnętrznymi.

³³ Badaniem objęto faktury z projektów podstawowych na łączną kwotę 24.291,5 tys. zł tj.: „V polsko-czeskie spotkania branżowe” za kwotę 46,4 tys. zł, „Festiwal sztuk wszelkich zderzenia działań wrażliwych” za kwotę 81,3 tys. zł, „Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku SP 1 wraz z rozbudową na cele PP 7 w Jastrzębiu-Zdroju” za kwotę 18.596,6 tys. zł i „Rewitalizacja części zabytkowego Parku Zdrojowego w Jastrzębiu-Zdroju – na potrzeby utworzenia miejsca aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców rewitalizowanych terenów” za kwotę 5.567,2 tys. zł.

2. Efekty prowadzonej rewitalizacji

2.1 Na potrzeby monitoringu, w LPR określony został zestaw rekomendowanych wskaźników produktu i rezultatu³⁴, które zostały przyporządkowane poszczególnym projektom, realizowanym w ramach LPR na obszarze rewitalizacji lub dla ludności z tego obszaru. Projekty z kolei przypisano priorytetom (celom) operacyjnym. Zapisano w LPR, że „na etapie raportowania i monitorowania Programu dopuszcza się uzupełnienie listy wskaźników o narzędzia inne niż rekomendowane”.

Określone w LPR priorytety operacyjne to:

- Ożywienie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizowanego poprzez kompleksowe działania o charakterze infrastrukturalno-architektonicznym³⁵ – sfera przestrzenna;
- Aktywizacja ekonomiczna obszaru wsparcia dzięki podniesieniu konkurencyjności i trwałej reorganizacji struktury gospodarczej³⁶ – sfera gospodarcza;
- Wyrównywanie szans życiowych i aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru wsparcia poprzez przeciwdziałanie zjawiskom marginalizacji i wykluczenia społecznego³⁷ – sfera społeczna.

Według zapisów LPR, zintegrowana realizacja priorytetów operacyjnych umożliwi osiągnięcie celu strategicznego LPR tj. neutralizację problemów skoncentrowanych w granicach obszaru rewitalizacji w celu zapewnienia spójnego rozwoju społeczno-gospodarczego Jastrzębia-Zdroju. Z kolei realizacja założeń w ramach priorytetów będzie odbywała się poprzez „konkretne projekty, których lista będzie podlegała corocznemu monitoringowi i aktualizacji”.

Zgodnie z zapisami Programu: „Monitoring ilościowy będzie prowadzony na poziomie wskaźników podstawowych rozumianych jako produkty i rezultaty. Wskaźniki oddziaływania będą jedynie wskazywane jako docelowe efekty jakościowe danego projektu/zadania, jak i całego Programu i nie będą monitorowane w ujęciu ilościowym”. Ewaluacja stopnia realizacji LPR, zgodnie z ujętymi w tabeli 40 LPR zapisami, dokonywana miała być na podstawie zaopiniowanego przez Prezydenta i zatwierdzonego przez Radę Miasta raportu monitoringowego, opisanego w dalszej części wystąpienia. Raport ten jest podstawowym dokumentem w procesie ewaluacji LPR.

W LPR określono 91 wskaźników rezultatu, były to m.in.: liczby osób biorących udział w warsztatach, spotkaniach, wyjazdach, wycieczkach, liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu, liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej, liczba organizacji/osób biorących udział w społecznej akcji/festiwalu, wydarzeniu, aktywnościach, liczba artystów biorących udział w wydarzeniach, liczba zorganizowanych koncertów, liczba zrewitalizowanych budynków, liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury, liczba nowopowstałej infrastruktury sportowej, liczba partnerów zaangażowanych w realizację projektu, długość nowo wybudowanych ścieżek i tras rowerowych.

(akta kontroli tom I str. 525-641)

³⁴ Zwane także wskaźnikami monitoringowymi.

³⁵ Dalej: Priorytet PO 1.

³⁶ Dalej: Priorytet PO 2.

³⁷ Dalej: Priorytet PO 3.

Dla każdego z projektów określono sposób monitorowania w oparciu o przypisane do nich wskaźniki. Wskazanymi w LPR źródłami pozyskiwania danych i informacji dla poszczególnych wskaźników monitoringu i ewaluacji poszczególnych projektów były m.in.: listy uczestników poszczególnych wydarzeń, dyplomy ukończenia szkoleń, wykazy nowopowstałych miejsc pracy, protokoły odbioru inwestycji/robót budowlanych, dokumentacja zdjęciowa, angaże zaangażowanych artystów/zespołów, umowy o pracę zawarte przez uczestników projektów, list osób korzystających z usług doradczych, dokumenty poświadczające ilość i wysokość udzielonych dotacji na założenie działalności gospodarczej, sprawozdania z realizacji wydarzeń, sprawozdania i raporty z realizacji projektu, protokoły zdawczo-odbiorcze z doposażenia pracowni i wykonania robót budowlanych.

W LPR, w tabeli 40 określono zasady monitoringu i ewaluacji w następujący sposób:

- za zbieranie danych, monitorowanie instytucji dostarczających informacje do raportu, a także przygotowanie raportów na podstawie analizy danych i informacji odpowiadał Wydział FP;
- ocenę porównawczą osiągniętych wyników z założeniami, identyfikację odchyleń a także analizę przyczyn odchyleń realizował Zespół Zadaniowy ds. LPR;
- za zmianę dotychczasowych lub wprowadzanie nowych metod realizacji LPR, określenie działań korygujących odpowiadał Prezydent.

Raporty monitoringowe z realizacji LPR mają być sporządzane w cyklach dwuletnich, od daty przyjęcia LPR uchwałą Rady Miasta, w terminie do końca maja roku następującego po okresie będącym przedmiotem monitorowania.

(akta kontroli tom I str. 530-641, 665)

W LPR tylko dla 18 projektów określono założone do osiągnięcia wskaźniki rezultatu. W pozostałych 44 projektach nie podano docelowych wartości wskaźników rezultatów, co zostało opisane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 530-607, tom II str. 743)

2.2 Pracownicy wydziału FP zajmujący się LPR, w zakresie swoich obowiązków mieli również ustalone zadanie związane z „współtworzeniem, aktualizowaniem dokumentów typu LPR oraz innych często będących wymaganymi załącznikami do wniosków aplikacyjnych oraz koordynowanie zadań z nich wynikających”. Głównym zadaniem pracowników w zakresie monitoringu było pozyskiwanie niezbędnych danych monitoringowych od podmiotów realizujących poszczególne przedsięwzięcia w ramach Programu, a następnie przetwarzanie ich i przygotowywanie raportu o stanie realizacji Programu. Zgodnie z informacją I Zastępcy Prezydenta, monitoringiem i ewaluacją projektów zawartych w LPR zajmowały się trzy osoby w Wydziale FP: inspektor, kierownik referatu i naczelnik Wydziału.

(akta kontroli tom I str. 45-105, tom III str. 1, 9-10)

Stosowane w Gminie rozwiązania odnośnie prowadzenia monitoringu i ewaluacji odpowiadały zasadom ujętym w LPR. Zbieranie danych i informacji oraz monitorowanie odbywały się na podstawie:

- kart monitoringowych – których formularz stanowił załącznik do LPR, zawierających informacje o realizowanych zadaniach, w tym od podmiotów zewnętrznych;
- danych, zestawień otrzymywanych od wydziałów Urzędu/jednostek organizacyjnych Miasta w zakresie raportu o stanie miasta – pokazujących stopień realizacji danego zadania w określonym czasie;

- prowadzonych rozmów, czy korespondencji „mailowych” dotyczących przygotowania, realizacji projektów bądź problemów związanych z ich realizacją, itp.;
- weryfikacji stron internetowych Instytucji Zarządzającej (np. Urząd Marszałkowski - RPO WSL), który ogłasza konkursy – gdzie znajdowane są również informacje, który projekt otrzymał dofinansowanie (dotyczy również monitoringu podmiotów zewnętrznych);
- informacji umieszczonych na stronach internetowych wnioskodawców projektów – (dotyczy zwłaszcza monitoringu podmiotów zewnętrznych);
- sprawozdań z wykonania budżetu za określony rok budżetowy, gdzie opisane są projekty Miasta;
- wizji lokalnych pracowników Urzędu w miejscu realizacji projektów, udokumentowanych za pomocą fotografii.

Po analizie zebranego materiału, opracowano Raport monitoringowy³⁸, w którym dokonano oceny osiągniętych wyników, czego efektem było określenie stopnia wykonania realizowanych w okresie 2 lat, ujętych w LPR projektów. Do analizy zebranych danych oraz sporządzenia raportu wybrany został podmiot zewnętrzny, zdaniem I Zastępcy Prezydenta, doświadczony w przygotowaniu programów rewitalizacji oraz monitoringu, ewaluacji i sporządzania raportów. Po analizach danych ujętych w raporcie przez pracowników Wydziału FP oraz Zespołu Zadaniowego ds. LPR³⁹, a w szczególności osiągniętych na dzień 27 marca 2019 r. poziomów wskaźników monitoringowych realizowanych w ramach LPR projektów, poniesionych na nie wydatków, raport prezentowany był na posiedzeniach Komisji Rady Miasta i tak: 28 maja 2019 r. na Komisji Budżetu i Skarbu, 29 maja 2019 r. na Komisji Rodziny i Polityki Społecznej oraz 27 maja 2019 r. na Komisji Gospodarki Przestrzennej. Raport został zatwierdzony Uchwałą Rady Miasta na Sesji w dniu 30 maja 2019 r.

W Raporcie, po analizie wskaźników rezultatu poszczególnych projektów ujętych w LPR wykazano, że LPR „na chwilę obecną osiągnął stosunkowo wysoki stopień realizacji”. Nie oceniono w Raporcie, w jaki sposób stopień realizacji poszczególnych projektów z LPR wpłynął na spełnienie celu strategicznego i priorytetów operacyjnych.

Zgodnie z zapisami LPR, monitoring obejmował przede wszystkim wskaźniki w postaci rezultatów projektów realizowanych w ramach LPR. Ich osiąganie było weryfikowane na podstawie zapisów w kartach monitoringowych oraz wizji lokalnych na miejscu realizacji projektów. Dla Projektów realizowanych przez wydziały merytoryczne np. Wydział Inwestycji, pełna dokumentacja związana z aplikowaniem, realizacją oraz rozliczeniem finansowo-merytorycznym oraz wszelkie protokoły odbioru, dokumentacja techniczna itp. gromadzona jest w merytorycznych wydziałach Urzędu.

Według informacji I Zastępcy Prezydenta, dane z monitoringu wykorzystywane są do bieżącej analizy ilości zrealizowanych/realizowanych projektów, jak również bieżącej możliwości rozwiązywania problemów w nich zaistniałych, korygowania błędów. Zdaniem NIK, stosowany monitoring nie określa stopnia realizacji celów rewitalizacji określonych w LPR, ponieważ nie określono niezbędnych do tego wskaźników.

(akta kontroli tom II str. 20-77, 249, 743, tom III str. 28-249)

³⁸ Zwanym także dalej Raportem.

³⁹ W ramach analizy dokonywano także, (zgodnie z informacją I Zastępcy Prezydenta) weryfikacji danych ujętych w raporcie z posiadanymi przez Urząd dokumentami źródłowymi (m.in. karty monitoringowe) oraz wizji lokalnych na miejscu realizacji projektów.

2.3 W wyniku monitoringu Programu dokonano pięciokrotnej aktualizacji jego założeń, które zostały przyjęte uchwałami Rady Miasta⁴⁰. Powyższych uchwał nie zgłaszano do Wojewody Śląskiego, ponieważ LPR nie jest aktem prawa miejscowego.

W ramach poszczególnych aktualizacji, LPR był uzupełniany o kolejne projekty rewitalizacyjne oraz dokonywano aktualizacji nazw projektów, danych danego projektu, uzupełniano tabelę wskaźników rekomendowanych, aktualizowano tabelę finansowania i tabelę zależności pomiędzy projektami, kierunkami działania i priorytetem operacyjnym, co każdorazowo było opiniowane przez Urząd Marszałkowski oraz przyjmowane na sesji Rady Miasta.

W Raporcie z przeprowadzonego raportu monitoringowego w 2019 r. stwierdzono potrzebę aktualizacji wzoru „Karty raportu monitoringowego z realizacji zadania ujętego w LPR”, ponieważ dotychczasowy wzór Karty zawierał zbyt ogólne dane, co powoduje konieczność zbierania dodatkowych informacji w zakresie źródeł uzyskanych środków. W LPR w pierwotnej Karcie z raportu zakresy wymaganych danych były zbyt ogólne, co powodowało brak możliwości pełnego zebrania informacji na temat źródeł uzyskanych środków. Po modyfikacji załącznik ten wprowadzono do LPR i został on przyjęty uchwałą Rady Miasta nr III.42.2020 z 26 marca 2020 r., a następnie, zgodnie z zapisami LPR, został zgłoszony do Urzędu Marszałkowskiego.

(akta kontroli tom I str. 384-651, tom II str. 20-77)

2.4 Według stanu na koniec III kwartału 2020 r. zrealizowano w pełni 32 projekty z listy projektów podstawowych oraz 3 z listy projektów dodatkowych, natomiast 19 projektów było w trakcie realizacji, co w sumie stanowiło 80,6% liczby wszystkich projektów ujętych w LPR.

W przypadku 9 zrealizowanych projektów osiągnięto zakładane dla nich w LPR wskaźniki rezultatu. Dla pozostałych 26 zrealizowanych projektów przedstawiono osiągnięte wskaźniki rezultatu, jednak przy braku założonych w LPR ich wartości docelowych, nie można dokonać oceny ich stopnia realizacji, a tym samym wpływu na realizację celów rewitalizacji określonych w LPR.

(akta kontroli tom I str. 159-166, 530-607, tom II str. 736, 743)

Określona w LPR zasada komplementarności wskazywała na konieczność łącznego rozpatrywania poszczególnych Priorytetów Operacyjnych (sfer) i jedynie „ich zintegrowana realizacja umożliwi osiągnięcie Celu strategicznego”. Dla projektów ujętych w LPR przypisano poszczególne sfery – dla niektórych jedną, dla innych dwie i dla niektórych trzy.

Przykładem projektu najbardziej komplementarnego był będący w trakcie realizacji projekt „Postindustrialne dziedzictwo pogranicza” realizowany przez Stowarzyszenie Wspierania Współpracy Regionalnej Olza oraz Miasto Jastrzębie-Zdrój, w ramach którego powstanie m.in. Europejskie Centrum Dziedzictwa Postindustrialnego (ECDP) w budynkach kopalni „Moszczanica”, uruchomiona zostanie regularna linia autobusowa między ECDP w Jastrzębiu-Zdroju a przemysłowym regionem DOV⁴¹ w Czeskiej Republice (Ostrawa), rozszerzony zostanie Szlak Zabytków Techniki na stronę czeską o DOV oraz stworzony zostanie lokalny Szlak Zabytków Techniki Euroregionu Śląsk Cieszyński.

Przykładem projektu obejmującego dwie sfery (przestrzenną i społeczną) był „Żelazny szlak rowerowy” – długość nowo wybudowanych w ramach LPR tras rowerowych: 0,585 km stanowiła część dużej pętli tzw. Żelaznego Szlaku. Duża

⁴⁰ Nr XII.78.2017 z 25 maja 2017 r., nr XXIII.210.2017 z 19 grudnia 2017 r., nr II.15.2018 z 25 stycznia 2018 r., nr IX.61.2019 r. z 18 czerwca 2019 r., nr III.42.2020 z 26 marca 2020 r.

⁴¹ Obszar przemysłowy Dolni Vitkowice w rejonie Ostrawy.

pętla żelaznego szlaku rowerowego połączyła odcinki w Jastrzębiu-Zdroju, Godowie, czeskich Petrowicach, Karwinie i w Zebrzydowicach w jedną nieprzerwaną całość o długości ok. 50 km, gdzie ok. 17 km prowadzi po przejętych liniach kolejowych. Szlak prowadzi przez miejsca związane z historią kolei i historią poszczególnych gmin i miast, co prezentują po trasie tablice informacyjne, zabudowane w przeznaczonych na odpoczynek malowniczych wiatach przystankowych. Realizacja projektów przyczyniła się do pobudzenia ruchu turystycznego w Mieście (co może też wskazywać na sferę gospodarczą) i stanowiła bardzo dobrą formę aktywnego spędzenia czasu dla rodzin (w tym z terenów zdegradowanych) oraz powiększającą się liczbę młodych emerytów górniczych, byłych pracowników miejscowych kopalń.

Typowym przykładem projektu ze sfery społecznej było „Letnie Kino Parkowe”, gdzie na zrewitalizowanej w ramach innego projektu LPR infrastrukturze Parku Zdrojowego wyświetlane były w poniedziałki lipca i sierpnia seanse filmowe (wstęp wolny). Był to także przykład zasady koncentracji i kompleksowości, gdzie realizacja jednego projektu umożliwia realizację innych.

Na etapie wdrażania LPR uwzględniono szeroką grupę interesariuszy oraz duże różnicowanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.

I Zastępca Prezydenta stwierdził: założono, iż nie wszystkie przedsięwzięcia wpisane do Programu Rewitalizacji zostaną finalnie zrealizowane, gdyż znaczna liczba projektów (szczególnie realizowanych przez podmioty zewnętrzne) zakładała finansowanie ze środków unijnych, w ramach procedury konkursowej (uwzględnienie projektu w LPR było często warunkiem brzegowym, aby przedsięwzięcie mogło ubiegać się o wsparcie). W konsekwencji, dla realizacji poszczególnych celów Programu Rewitalizacji, a także dla realizacji założeń Programu w obrębie poszczególnych obszarów rewitalizacji na terenie miasta założono większą grupę przedsięwzięć. Nawet brak wdrożenia części projektów pozwalał na utrzymanie zdefiniowanych celów rewitalizacji. Co istotne, projekty kluczowe o znaczeniu strategicznym dla Programu Rewitalizacji należą do zadań miasta i zostały zrealizowane, bądź są aktualnie w fazie realizacji. Mniejsze przedsięwzięcia (często realizowane przez podmioty zewnętrzne) mają charakter komplementarny i wspomagają realizację celów Programu, jednak nie warunkują całościowego osiągnięcia założeń procesu rewitalizacyjnego na terenie miasta. Dzięki takiej formule, nawet wyłączenie z realizacji części projektów komplementarnych pozwala na utrzymanie kompleksowego, pozytywnego oddziaływania rewitalizacyjnego na cały obszar koncentracji zjawisk kryzysowych.

NIK zauważa, że brak wdrożenia części projektów przewidzianych w Programie może uniemożliwić lub ograniczyć osiągnięcie zdefiniowanych w LPR celów rewitalizacji.

(akta kontroli tom II str. 1, 7-10, 736-737)

Efekty realizacji 12 projektów rewitalizacyjnych zostały potwierdzone dokonanymi oględzinami⁴².

⁴² Oględzinom poddano realizację projektów ze sfery społeczno-przestrzennej takich jak: „Żelazny szlak rowerowy”, „Termomodernizacja wraz z zabudową instalacji solarnej budynku przychodni zdrowia „ORTHOGON”, „Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku SP 1 i PP 7”, „Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku Centrum Kształcenia Zawodowego i ZS 5”, „Rewitalizacja części zabytkowego Parku Zdrojowego w Jastrzębiu-Zdroju – na potrzeby utworzenia miejsca aktywizacji społeczno-gospodarczej mieszkańców rewitalizowanych terenów”, „Zagospodarowanie na cele kulturalno-edukacyjne obiektu „Łazienki III” w Jastrzębiu-Zdroju”, „Zagospodarowanie terenu na os. Zofiówka (Miasto Jastrzębie-Zdrój)”, „Remont boiska szkolnego i szkoły na Os. 1000-lecia Szeroka oraz wybudowanie placu zabaw przy małej szkole dla małych dzieci (Miasto Jastrzębie-Zdrój)”, „Profesjonalne pracownie w Jastrzębiu-Zdroju”, „Zintensyfikowanie współpracy transgranicznej straży miejskich w Karwinie i Jastrzębiu-Zdroju (Lider Miasto Jastrzębie-Zdrój z partnerem – Miasto Karwica w Czeskiej Republice)”, „Centrum Wolontariatu i organizacji

Realizacja poszczególnych Priorytetów (Celów) Operacyjnych ujętych w LPR na przykładzie wybranych projektów realizowanych dla interesariuszy obszaru rewitalizacji w ramach LPR (z podanymi wskaźnikami monitoringowymi) była następująca:

Priorytet PO 1 (sfera przestrzenna):

- Profesjonalne pracownice w Jastrzębiu-Zdroju – liczba wspartych w ramach LPR obiektów kształcenia zawodowego: 2, w tym doposażono trzy pracownice w szkołach technicznych: chłodnictwa i klimatyzacji, informatyczną oraz elektryczną. Wyposażono je w najnowocześniejszy sprzęt umożliwiający kształcenie wysokiej klasy fachowców w zawodach „nie górniczych”. Poza LPR, w tym samym celu doposażono inne szkoły kształcące uczniów w zawodach kucharz, piekarz, kucharz, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik logistyk, technik ekonomista, technik analityk, technik mechatronik, a także wyposażono pracownice technika architektury krajobrazu, techniki samochodowej, pracownię informatyczną, mechaniczną i fryzjerską.
- Ćwiczenie nie zna granic (siłownia na wolnym powietrzu) – liczba nowopowstałych w ramach LPR obiektów na cele sportowe oraz rekreacyjne: 1. Równocześnie Miasto zrealizowało podobne obiekty poza LPR, gdzie stworzono warunki do aktywnego wypoczynku na wolnym powietrzu społeczności lokalnych osiedli mieszkaniowych, place zabaw dla dzieci i miejsca rekreacji.
- Przewaga dzięki praktycznym umiejętnościom uczniów szkół zawodowych w Jastrzębiu-Zdroju – liczba wspartych obiektów kształcenia zawodowego: 4. W wyniku realizacji projektu podpisano 64 umowy na dodatkową praktykę zawodową, realizowane były kursy podnoszące kwalifikacje przygotowujące do egzaminów certyfikowanych dla 400 uczniów oraz podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej.
- Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku CKP i ZS 5 w Jastrzębiu-Zdroju – liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej: 1, dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej z OZE: 0,040 Mwe, produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE: 30,53 Mwe/rok, Redukcja PM10: 24,79. Oprócz poprawy infrastruktury technicznej obiektu, zmniejszono uciążliwość obiektów dla środowiska.

Priorytet PO 2 (sfera gospodarcza)⁴³:

Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych

W okresie 1 stycznia – 30 października 2017 r.

- Liczba osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 103⁴⁴
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 56
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie : 9
- Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 24
- Liczba osób z niskimi kwalifikacjami objętych wsparciem w programie: 83

W okresie od 1 listopada do końca grudnia 2017 r.

- Liczba osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 90
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 54
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 7
- Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 12
- Liczba osób z niskimi kwalifikacjami objętych wsparciem w programie: 61

pozarządowych (Stowarzyszenie CRIS Rybnik z partnerstwem Miasta Jastrzębie-Zdrój)” oraz „Kino Parkowe (Miejski Ośrodek Kultury)”.

⁴³ Dane dotyczące wskaźników uczestnictwa w projektach „miękkich” dotyczą osób z obszaru rewitalizacji.

⁴⁴ Dane dotyczące wskaźników uczestnictwa w projektach „miękkich” dotyczą osób z obszaru rewitalizacji.

W okresie od 1 stycznia do końca grudnia 2018 r.

- Liczba osób bezrobotnych w tym długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 246
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 124
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 17
- Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 43
- Liczba osób z niskimi kwalifikacjami objętych wsparciem w programie: 188

Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy w mieście Jastrzębie-Zdrój

- Liczba osób objętych wsparciem: 30
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie w 2015 r.: 128
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie w 2016 r.: 88
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie w latach 2017-2018: 168
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie w latach 2019-2020: 74
- Liczba zrealizowanych staży (2015 -2018): 787
- Liczba zrealizowanych dotacji (2015-2018): 124
- Liczba zrealizowanych prac interwencyjnych (2015-2018): 25
- Liczba zrealizowanych doposażeń stanowiska pracy (2018): 14

Wsparcie w starcie (promocja samozatrudnienia na obszarze rewitalizowanym w ramach działania 7.3.2) – Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcia działalności gospodarczej w programie: 4

- Liczba osób, które wzięły udział w indywidualnych konsultacjach: 9
- Liczba wydanych zaświadczeń ukończenia kursów: 4

Priorytet PO 3 (sfera społeczna)⁴⁵:

- Wakacyjna Akademia - liczba osób biorących udział w warsztatach (w wieku 50 lat i więcej): 977.
- O krok do przodu - Wsparcie dla osób z terenów rewitalizowanych – liczba osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym: 70, liczba osób z niepełnosprawnościami: 19.
- Jastrzębskie Centrum Organizacji Pozarządowych (JCOP) – liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 3220, liczba zorganizowanych akcji dla seniorów: 528.
- Festiwal organizacji pozarządowych – liczba organizacji/ osób biorących udział w społecznej akcji/ festiwalu: 110 osób, liczba spotkań/warsztatów: 4.
- Festiwal Sztuk Wszelkich Zderzenia Działań Wrażliwych – liczba organizacji biorących udział w festiwalu: 10, liczba uczestników: 1381.
- Festyn Rodzinny z okazji Dnia Dziecka – liczba dzieci biorących udział w prezentacji młodych talentów: 500, liczba zorganizowanych zabaw i animacji: 9;
- Jarmark Sztuki Wiosna Ludów - liczba osób biorących udział w warsztatach: 500, liczba artystów poniżej 25 roku życia biorących udział w wydarzeniu: 3.
- Jastrzębskie Lato Muzyczne – liczba mieszkańców miasta zagrożonych wykluczeniem społecznym, uczestniczących w koncertach: 4750, liczba koncertów odbywających się w ramach projektu: 12.

⁴⁵ Dane dotyczące wskaźników uczestnictwa w projektach „miękkich” dotyczą osób z obszaru rewitalizacji.

- Transgraniczne zaczytanie – liczba partnerów zaangażowanych w realizację projektu: 1, liczba osób uczestniczących w warsztatach: 252, liczba zrealizowanych wspólnych mechanizmów w zakresie edukacji: 7.
- Letnie Kino Parkowe – liczba zorganizowanych pokazów filmowych: 9.
- Muzyczne Środy – liczba koncertów odbywających się w ramach projektu: 9, liczba osób uczestniczących w koncertach: 3450, liczba artystów (zespołów) biorących udział w wydarzeniu: 9.
- Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej Subregionu Zachodniego – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 50, liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem: 21, liczba nowopowstałych miejsc pracy: 7.
- Piknik w kurorcie – wskaźnik produktu – liczba wydarzeń kulturalnych skierowana do mieszkańców: 2.
- Wydarzenia kulturalne i sportowe skierowane do mieszkańców Osiedla Gwarków, Przyjaźń, Zdrój, Zofiówka, 1000-lecia, Górne i Dolne - liczba wydarzeń kulturalnych oraz sportowych skierowana do mieszkańców: 26.
- Zintensyfikowanie współpracy transgranicznej straży miejskich w Karwinie i Jastrzębiu-Zdroju – liczba partnerów zaangażowanych we wspólne działania: 2.
- Postindustrialne dziedzictwo pogranicza – wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin: 100%.
- Powołanie Klubu Seniora – bezpłatnych zajęć skierowana jest przede wszystkim do mieszkańców powyżej 60. roku życia (nie tylko) – 1 obiekt.

Zgodnie z zapisami LPR, jego ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych projektów wchodzących w zakres LPR, przy czym kryteriami oceny są wskaźniki monitoringowe. Ewaluacja musi uwzględniać następujące aspekty: poprawę życia mieszkańców i warunków mieszkaniowych, poprawę jakości środowiska, struktury społecznej, zwiększenie dostępności miejsc pracy, poprawę poziomu wykształcenia mieszkańców i wyposażenia w infrastrukturę społeczną i kulturalną.

(akta kontroli tom I str. 641, tom II str. 737-743)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Przyjęty w LPR system monitoringu i ewaluacji był nierzetelny ponieważ dla ujętych w LPR 50 projektów (73,5% wszystkich projektów) nie określono zakładanych do osiągnięcia wskaźników rezultatu. W ten sposób niemożliwa ocena porównawcza osiągniętych wyników realizacji projektów z założeniami (o której mowa w tabeli 40 „*Etapy monitoringu i ewaluacji*” LPR), przypisana do zadań Zespołu Zadaniowego ds. LPR.

OCENA CZĄSTKOWA

Mimo iż zgodnie z wymogami Programu opracowano Raport z jego monitoringu, to określony w LPR system monitoringu i ewaluacji nie pozwalał na dokonanie oceny stopnia zachodzących zmian na obszarze rewitalizacji. Przyczyną powyższego jest nieokreślenie wielkości docelowych wskaźników rezultatu dla oceny realizacji większości projektów w LPR.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski *Zapewnienie prowadzenia monitoringu w sposób, który pozwoli na dokonanie oceny zachodzących zmian w obszarze rewitalizacji.*

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o wykonaniu wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, 28 stycznia 2021 r.

Kontroler

Stanisław Tarnowski

główny specjalista kontroli państwowej

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

/-/

Piotr Miklis
Dyrektor Delegatury NIK
w Katowicach